

Kólle boudel!

Analyse van Henk: het KNMI had weer eens 'H'-tjes over, want ze staan weer overal waar het helemaal niet nodig is. In feite hebben we welgeteld één hogedrukgebied boven de Östersjön (de oostzee) en een 'L'aag boven Portugal. Dat laag heeft een staartje van een occlusiefrent naar ons toegestuurd, maar dat gaat met een beetje geluk mooi onder ons door. Wij zitten dus 'in de kólle', zoals de Groninger dan zegt. Die occlusierommel kan zorgen voor grijstinten in de lucht, maar ik denk dat de blauwe lucht zal overheersen. Rechtsom draaiend volgen we de ver uit elkaar liggende isobaren en komen dan tot de conclusie dat het een zuidoosten wind zal zijn, misschien wat naar oost krimpand later op de dag. Misschien, als we voorzichtig zijn, toch nog rondgang, al zal er van malen niets komen, vermoed ik. Alhoewel.. de biotoop in het Oosten is heel mooi geworden, dus wie weet!

Het KNMI vindt er dit van: *zaterdag overdag is het half tot zwaar bewolkt met soms regen of (natte) sneeuw. De middagtemperatuur ligt tussen +1°C en +4°C, in Limburg mogelijk enkele graden hoger. De oost- tot noordoostenwind is zwak tot matig, in het noordelijk kustgebied af en toe vrij krachtig (Bron: KNMI)*

Vragen over het huiswerk

Lezen H5: 5.3.1 t/m 5.6.3

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag verwachten bij een belaste molen en welke bij een onbelaste?
2. Bij een paltrok: waar zijn de rollen van gemaakt waar de molen op kruit?
3. Waar worden paltrok molens uitsluitend voor gebruikt?
4. Hoe heet de langste balk in de onderkruising van een paltrok?
5. Wat zijn schaarstokken?
6. Welk onderdeel (of welke onderdelen) van een paltrok dragen het meeste gewicht / draagt het meeste gewicht?
7. Wie was Cornelis Corneliszoon van Uitgeest?
8. Soms zeggen we over iemand dat hij (of zij) 'wat op de achtergrond is geraakt'. Waar vinden we de achtergrond bij een paltrok?
9. Waar komen tjaskers van oorsprong vandaan?
10. Welke tjasker is het gevoeligst voor slecht grondwerk?
11. Wat zijn luiven?
12. Wat is 'stapeling'?
13. Wat kun je zeggen over de stapeling van een spinnekop ten opzichte van de stapeling bij de molen van de Grootte Polder?.
14. Bij de MSMOG hebben we ook een weidemolentje. Hoe heet het en waar staat het?
15. Wat is een roerom?
16. Bij een warmtefront, wat komt eerst: lage zware bewolking, hoge lichte bewolking of blauwe luchten?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H5: 5.3.1 t/m 5.6.3

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag verwachten bij een belaste molen en welke bij een onbelaste?
Vier vollen en dan maar hopen dat het rond wil gaan. Belast zal vrijwel zeker geen succes worden. Sinds oktober al geen fatsoenlijke wind meer – raadselachtig!
2. Bij een paltrok: waar zijn de rollen van gemaakt waar de molen op kruit?
De rollen zijn van iepenhout gemaakt.
3. Waar worden paltrok molens uitsluitend voor gebruikt?
Paltrok molens worden uitsluitend voor het zagen van hout gebruikt.
4. Hoe heet de langste balk in de onderkruiging van een paltrok?
De langste balk in de onderkruiging van een paltrok is de sleutelbalk.
5. Wat zijn schaarstokken?
Bij een paltrok houden de schaarstokken de rolring op zijn plaats. Spottend (soms ook wel serieus, maar dan is het fout) worden ze ook wel 'paraplustokken' genoemd.
6. Welk onderdeel (of welke onderdelen) van een paltrok dragen het meeste gewicht / draagt het meeste gewicht?
De koningstijl draagt het meeste gewicht. De rollen zouden bezwijken onder zoveel gewicht, die dienen alleen om de molen te balanceren rond de koningstijl.
7. Wie was Cornelis Corneliszoon van Uitgeest?
Op het eind van de 16e eeuw construeerde Cornelis Cornelisz. van Uitgeest de eerste molen die op windkracht hout kon zagen. Tot dan toe geschiedde dit in Nederland met handkracht, een tijdrovend en onmenselijk zwaar werk.
8. Soms zeggen we over iemand dat hij (of zij) 'wat op de achtergrond is geraakt'. Waar vinden we de achtergrond bij een paltrok?
Op de schoren en een deel van de sleutelbalk zijn vloerdelen gespijkerd, die tezamen de achtergrond vormen. Vroeger werd door de oudere medewerkers van de molen op de achtergrond gewerkt, bijvoorbeeld het scherpen van zagen.
9. Waar komen tjaskers van oorsprong vandaan?
Tjaskers komen oorspronkelijk uit Friesland.
10. Welke tjasker is het gevoeligst voor slecht grondwerk?
Bij de boktjasker drukt een groot deel van het gewicht van de molen op de kruibaan (via de bok en eventueel wietjes). De kruibaan moet dus bij voorkeur vlak en regelmatig zijn. Bij een paaltjasker is dat niet het geval, die kent geen kruibaan. En omdat de hele molen als het ware 'balanceert' op de paal en de 'staart' is hij makkelijker rond te trekken dan deboktjasker rond te duwen is.

11. Wat zijn luiven?

De uitbouwsels aan de zijkant van de paltrokmolen, in het boek staat bij de afbeelding "de kluiif" - dat moet 'dek-luif' zijn. De hangluif heb je ook. De dekluiif zit aan de achterkant en is als het ware het "dak" (dek), de hangluif hangt aan de voorkant en is als het ware de "muur".

12. Wat is 'stapeling'?

De hoek waaronder het gevlucht ten opzichte van het maaiveld staat noemen we "de stapeling". Mogelijk omdat de stapel hout (het stapelhout) onder het gevlucht bij een steilere hoek groter moest zijn.

13. Wat kun je zeggen over de stapeling van een spinnekop ten opzichte van de stapeling bij de molen van de Grote Polder?

Dat de stapeling groter is bij de spinnekop. Dat moet omdat het gevlucht anders bij de hoeken tegen het onderhuis aan zou slaan.

14. Bij de MSMOG hebben we ook een weidemolentje. Hoe heet het en waar staat het?

Da's Bakkers Meulentje bij De Ruiten, net naast ons!

15. Wat is een roerom?

Een eenvoudige houten constructie, bestaande uit een aantal plankjes die het water via centrifugaalkracht naar buiten dwingen. Zie de figuur rechts.

Bakker's Meulentje heeft ook een roerom.

16. Bij een warmtefront, wat komt eerst: lage zware bewolking, hoge lichte bewolking of blauwe luchten?

Bij een warmtefront zien we eerst hoge, lichte bewolking.

